

ทัศนะของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อมาตรฐาน
ห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535

นางพนิดา สมประจบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

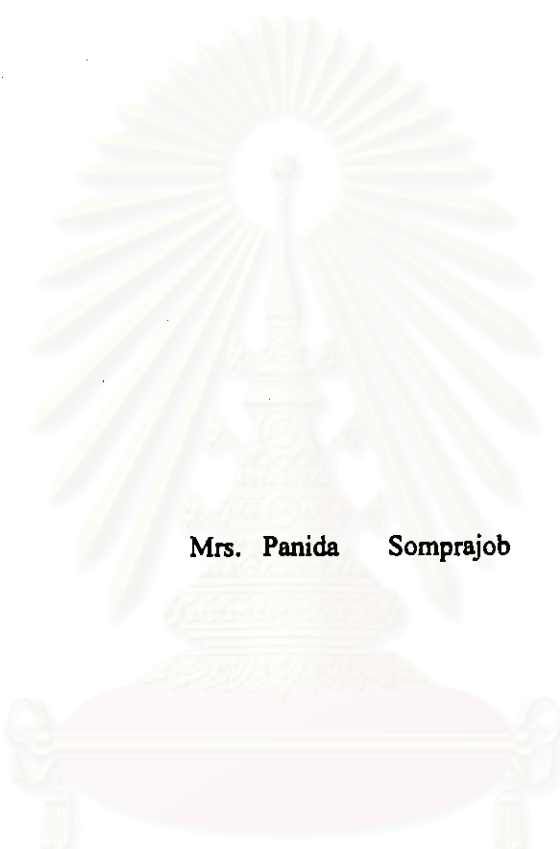
ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-135-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17564426

THE VIEWPOINTS OF LIBRARY ADMINISTRATORS AND LIBRARIANS IN
RAJAMANKALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY ON STANDARDS FOR
VOCATIONAL AND TECHNOLOGICAL LIBRARIES 1992 EDITION

Mrs. Panida Somprajob

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

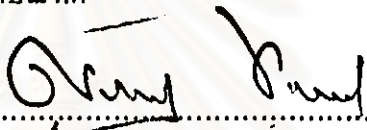
Academic Year 1997

ISBN 974-637-135-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ทศนะของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลที่มีต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและ
เทคโนโลยี พ.ศ.2535

โดย   นางพนิดา สมประจบ
ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

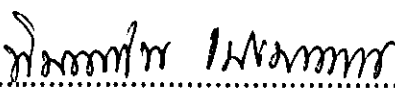

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชลภัทร เหมะรัชตะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพื่อส่งมอบคืน

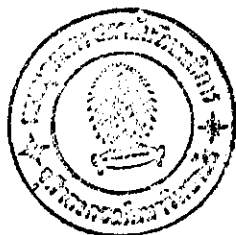
พินิตา สมประจบ : ทักษะของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลที่มีต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535
(THE VIEWPOINTS OF LIBRARY ADMINISTRATORS AND LIBRARIANS IN
RAJAMANKALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY ON STANDARDS FOR VOCATIONAL AND
TECHNOLOGICAL LIBRARIES 1992 EDITION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.นงลักษณ์
ไม้น่ายกิจ. 208 หน้า. ISBN 974-637-135-5

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะ การใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุดของผู้บริหาร
ห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลรวมทั้งเปรียบเทียบสภาพห้องสมุดกับมาตรฐาน
เชิงปริมาณ

สมมติฐานคือ ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานมีความเหมาะสมใน
มาตรฐานทั่วไปและไม่เหมาะสมในมาตรฐานเชิงปริมาณ ทั้งสองกลุ่มใช้มาตรฐานเป็นแนวทางและเกณฑ์
เบื้องต้นในการพัฒนาทรัพยากรและบริการของห้องสมุด และสภาพห้องสมุดต่ำกว่ามาตรฐาน

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามส่งไปให้ผู้บริหารห้องสมุดจำนวน 41
คน และบรรณารักษ์ จำนวน 40 คน ในห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 41 แห่ง ได้รับแบบ
สอบถามคืนมา 76.54 เปอร์เซ็นต์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานมีความเหมาะสมทั้ง
มาตรฐานทั่วไปและมาตรฐานเชิงปริมาณ วัตถุประสงค์การใช้มาตรฐานคือเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใน
การให้ความสนับสนุนและพัฒนาห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมาย ส่วนสภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ต่ำกว่ามาตรฐานเชิงปริมาณทุกด้าน ได้แก่ 1)จำนวนวัสดุสารนิเทศ 2)บุคลากร 3)อาคารห้องสมุดและ
ครุภัณฑ์ และ 4)งบประมาณ

ภาควิชา.....บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา.....บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C810580 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: STANDARDS FOR LIBRARIES/ STANDARDS FOR VOCATIONAL AND TECHNOLOGICAL LIBRARIES

PANIDA SOMPROJOB : THE VIEWPOINTS OF LIBRARY ADMINISTRATORS AND LIBRARIANS IN RAJAMANKALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY ON STANDARDS FOR VOCATIONAL AND TECHNOLOGICAL LIBRARIES 1992 EDITION. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. NONGLAK MINAIKIT, Ph.D., 208 pp. ISBN 974-637-135-5

The objectives of this thesis are to study the viewpoints of library administrators and librarians at Rajamankala Institute of Technology (RIT) on Standards for Vocational and Technological Libraries 1992 edition with focusing on the use and non-use of the Standards; and to compare the RIT libraries with the quantitative Standards.

The hypotheses are that the majority of library administrators and librarians view that the qualitative Standards are suitable but the quantitative Standards are not. Both groups use standards as a guideline and criteria for developing resources and improving services. RIT libraries are below these Standards.

The survey research method was employed. A questionnaire was distributed to 41 library administrators and 40 librarians in RIT libraries. The return rate of the questionnaire was 76.54 percent.

The research result showed that library administrators and librarians viewed that both qualitative and quantitative Standards were suitable. Standards was used as a guideline for administrators on library support and development. The RIT libraries were quantitatively below the Standards.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ ..... ลายมือชื่อนิสิต *MP SD*
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *nonglak minakit*
ปีการศึกษา 2540 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาควบคุมดูแลตลอด เวลาที่ทำการวิจัย รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างละเอียด จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ศศิ จันทวิมล รองศาสตราจารย์ชลัษฏ์พร เหมะรัชตะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัยที่กรุณาให้ทุนในการวิจัยและให้ กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณคุณบุญเรือง สมประจบ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือมาเป็น อย่างดี ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น C8 รุ่นพี่ รุ่นน้องที่ศึกษาปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์ทุกท่าน

นางพนิดา สมประจบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐาน.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำอธิบายศัพท์.....	7
2 ปรัชญาวัฒนธรรม.....	8
ความหมายของมาตรฐานห้องสมุด.....	8
ความสำคัญของมาตรฐานห้องสมุด.....	9
วัตถุประสงค์ของมาตรฐานห้องสมุด.....	10
ประเภทของมาตรฐานห้องสมุด.....	10
แนวทางการสร้างมาตรฐานห้องสมุด.....	11
ขั้นตอนการสร้างมาตรฐานห้องสมุด.....	13
องค์ประกอบของมาตรฐานห้องสมุด.....	16
องค์กรที่เกี่ยวข้องและความเป็นมาของมาตรฐานห้องสมุด.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 47
	การกำหนดประชากร 47
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 49
	การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย 51
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 51
	การวิเคราะห์ข้อมูล 52
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 55
	ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษา เพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพ.ศ.2535..... 56
	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุดฯ 105
	ตอนที่ 4 สภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเปรียบเทียบกับ มาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 เเชิงปริมาณ..... 114
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 129
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล..... 130
	การทดสอบสมมติฐาน 148
	การประยุกต์ผลการวิจัย..... 149
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป..... 150
รายการอ้างอิง.....	151
ภาคผนวก	157
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์.....	158
ภาคผนวก ข มาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและ เทคโนโลยีพ.ศ.2535	190
ภาคผนวก ค สภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เเชิงปริมาณที่มี และที่ควรมี	199
ประวัติผู้วิจัย.....	208

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรในห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	48
2 ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อมาตรฐานห้องสมุด จำแนกตามหมวดมาตรฐาน	57
3 ร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อมาตรฐานห้องสมุด จำแนกตามหมวดมาตรฐาน	59
4 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อมาตรฐานห้องสมุด จำแนกตามสังกัด	63
5 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบ จำแนกรายชื่อตามสังกัด.....	67
6 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านโครงสร้างการบริหาร จำแนกรายชื่อตามสังกัด	69
7 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านบริการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด จำแนกรายชื่อตามสังกัด.....	72
8 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านวัสดุสารนิเทศฯ จำแนกรายชื่อตามสังกัด	75
9 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านบุคลากร จำแนกรายชื่อตามสังกัด.....	79
10 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านการดำเนินงานด้านเทคนิค จำแนกรายชื่อตามสังกัด.....	83
11 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านอาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์ จำแนกรายชื่อตามสังกัด	87
12 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานทั่วไป ด้านงบประมาณ จำแนกรายชื่อตามสังกัด	89
13 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานเชิงปริมาณ ด้านจำนวนวัสดุสารนิเทศ จำแนกรายชื่อตามสังกัด	91
14 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ต่อหมวดมาตรฐานเชิงปริมาณ ด้านบุคลากร จำแนกรายชื่อตามสังกัด.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	99
16	104
17	105
18	106
19	109
20	111
21	112
22	113
23	114
24	117
25	119
26	121
27	123
28	126
29	128